

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

מזן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת בבא בתרא דף צ"א

ואמר רבי יוחנן: נהירנא כד הוה בצע ינוקא חרובא, והוה נגיד חוטא דדובשא על תרין דרעוהי. ואמר ר' אלעזר: נהירנא כד הוה נמייל עורבא בשרא, ונגיד חוטא דמשחא מריש שורא ועד לארעא

נהירנא - אני זוכר
תרין דרעוהי - שתי זרועותי
חוטא דמשחא - חוט של שומן

הסבר: רבי יוחנן מספר שהוא זוכר שכאשר היה צעיר, היה שפע כזה במזון, שכאשר ילד היה שובר חרוב, היה יורד ממנו חוט של דבש על שתי זרועותיו; וכאשר עורב היה לוקח חתיכת בשר, היה יורד ממנה חוט של שומן מראש החומה ועד לארץ.

★ | מן ההסטוריה

קהילות שו"ם וגזירות תתנ"ו

גזירות תתנ"ו הן כינויין של סדרות פרעות שערכו הצלבנים ביהודי אירופה בשנת ד'תתנ"ו - 1096. צבא הצלבנים יצא לארץ ישראל במטרה לשחרר אותה מידי המוסלמים, ובדרכם מזרחה החליטו לטבוח ביהודים שבקהילות חבל הריון. הם כפו עליהם לבחור בין טבילה לנצרות לבין מוות, ויהודים רבים בחרו למות על קידוש השם. בתוך חודשיים נרצחו כ-12,000 יהודים, וחרבו קהילות שו"ם - שפירא, וורמיזה ומגנצא. פרעות אלה נחקקו בזיכרון היהודי כטראומה קשה, ובעקבותיהם התחברו קינות שחלקן נאמרות עד היום בתשעה באב.

בית הכנסת בוורמס (Wikipedia, Dietrich Krieger)

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא פ"ט - צ"ה
פרשת ניצבים - וילך | י"ט - כ"ה באלול תשפ"ד (28-22 לספטמבר 2024)

דף פ"ט: זְהִירוֹת בְּמִשְׁקוֹלוֹת

במקומות אחדים התורה מזְהִירה ומְפַרֶטֶת שְׂאִסוֹר לרמות במיָקָה ומְמַכֵּר, והיא מְצַוָּה אֶת הַמוֹכֵר לְבַדוֹק הֵיטֵב שֶׁהַמְּאֻזְנִים שֶׁבָּהֶן הוּא שׁוֹקֵל אֶת הַמוֹצְרִים יְהִיו מְכֻוֹנֹת כְּדִי שֶׁהֵן לֹא תִטְעֶינָה אוֹתוֹ בַּמִּשְׁקָל, חֵס וְחֻלְיָה.

גַּם עַל הַמִּשְׁקוֹלוֹת יֵשׁ לְהַקְפִיד שֶׁתְּהִיֶינָה בַּמִּשְׁקָל הַמְתָּאִים. בְּדָף זֶה בַּתְלֻמוֹד לּוֹמְדִים שְׂאִסוֹר לַעֲשׂוֹת מִשְׁקוֹלוֹת מִמְתָּכוֹת שֶׁמְחַלְדוֹת מְטַבְּעֵן, כִּי מִתְּכַת שֶׁמְחַלְדָּה - מִשְׁקָלָה פּוֹחַת. הַתּוֹרָה הַחֲמִימָה כָּל כָּךְ

בְּאִיסוּרִים אֵלּוּ עַד שְׂאִסְרָה אֶפְיֻלו לְהַחְזִיק בְּבֵית מִשְׁקוֹלוֹת שְׂאִינן מְדִיקוֹת, מְפִנִי שְׁעוּלוֹלִים לְטַעוֹת וְלִשְׁקוֹל בְּהוֹן. גַּם כְּשֶׁמוֹדְדִים קָרְקַע לְמַכִּירָה יֵשׁ לְמַדוֹד הֵיטֵב, עַל פִּי חוֹקְמַת הַהַנְּדָסָה, לְבַל יִטְעוּ בְּחִישׁוֹב הַשְּׂטַח. הַמְרַמָּה בַּמִּשְׁקָל יְהוּדִי אוֹ גּוֹי - עוֹבֵר בְּאִיסוֹר תּוֹרָה וְהוּא חַיֵּב לְהַחְזִיר לוֹ אֶת הַהֶפְרָשׁ.

דף צ': סוּרְיָא

כִּמָּה סוּגְיוֹת בַּתְלֻמוֹד עוֹסְקוֹת בְּהִלְכוֹת הַקְּשׁוּרוֹת ל"סוּרְיָא". בְּדָרְךְ כָּלֵל הִלְכוֹת אֵלּוּ קְשׁוּרוֹת לְמַצּוֹת הַתְּלִיּוֹת בְּאַרְץ, כְּגוֹן תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת, מְפִנִי שְׂאִמְנָם סוּרְיָא אֵינָה קְדוּשָׁה כְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, אֲךָ מִפֶּל מְקוֹם יֵשׁ בָּהּ מַעַט מְקַדְוֶשֶׁת הַאַרְץ.

כֹּה כּוֹתֵב הַרְמַב"ם בְּהִלְכוֹת תְּרוּמוֹת פָּרָק א' עַל מַעֲמָדָה שֶׁל סוּרְיָא: "הַאֲרָצוֹת שֶׁכָּבֵשׁ דָּוִד חוּץ לְאַרְץ כְּנַעַן, כְּגוֹן אֲרָם וְנַהֲרַיִם וְאַרְם צוֹבָה וְאַחַלְב וְכִיּוּצָא בְּהוֹן, אֲף עַל פִּי שְׂמֵלָה יִשְׂרָאֵל הוּא וְעַל פִּי בֵּית דִּין הַגְּדוֹל הִיא עוֹשָׂה, אֵינָן כְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְכָל דָּבָר וְלֹא כְּחוּצָה לְאַרְץ לְכָל דָּבָר, כְּגוֹן, בְּבֵל וּמַצְרַיִם, אֵלּא יֵצְאוּ מִכָּל חוּצָה לְאַרְץ וְלִהְיוֹתֵן כְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לֹא הִיָּעוּ. וּמְפִנִי מָה יִרְדוּ מִמַּעַלֵּת אֲרָץ יִשְׂרָאֵל? מְפִנִי שֶׁכָּבֵשׁ אוֹתוֹן לְפָנָי שֶׁכָּבֵשׁ כָּל אֲרָץ יִשְׂרָאֵל, אֵלּא וְנִשְׂאָר בָּהּ מִשְׁבַּעָה עֲמָמִים. וְאֵילוֹ תַפְס כָּל אֲרָץ כְּנַעַן לְגַבּוּלוֹתֶיהָ וְאַחַר כֵּךְ כָּבֵשׁ אֲרָצוֹת אַחֲרוֹת, הִיא כִּיבוּשׁוֹ כּוּלּוֹ כְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְכָל דָּבָר. וְהַאֲרָצוֹת שֶׁכָּבֵשׁ דָּוִד הֵן הַנִּקְרָאוֹת סוּרְיָא."

דף צ"א: דְּבָרֵי אַנְדָּה

בְּתוֹךְ הַמַּגוֹן הַרְחֵב שֶׁל הַנוֹשְׂאִים הַמוֹפְיעִים בַּתְלֻמוֹד נִמְצְאִים גַּם דְּבָרֵי אַנְדָּה רַבִּים, וְכַדּוּמָא לְכָךְ יִתֵּן לְרֵאוֹת חֵלֶק מֵהֶם בְּדָף זֶה בְּמַסְכַּת.

לְמַשָּׁל, הַתְלֻמוֹד מְסַפֵּר לָנוּ כִּי לְאַמּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ קָרְאוּ "אַמְתְּלַאי בֵּת כְּרַבּוֹ". שֵׁם אֲמּוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ הִיא: "וַיַּצֵּבֵת בֵּת עֲדָאֵל". אֲמּוֹ שֶׁל שְׂמִשׁוֹן הַגִּיבּוֹר נִקְרָאָה "צִלְפּוֹנִית". עוֹד מְסוֹפֵר בַּתְלֻמוֹד שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ נֶאֱסַר לְמַשָּׁה עֶשֶׂר שָׁנִים. יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁנִּמְרָד הִיא זֶה שְׂאִסְרָה אוֹתוֹ, וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁתָּרַח אָבִיו אָסַר אוֹתוֹ אַחֲרֵי שֶׁהוּא שָׁבַר אֶת פְּסָלָיו. עוֹד מוֹפִיעַ בְּדָף זֶה שֶׁרַב חֲסָדָא לִימַד אֶת תְּלִמְדָיו הֵיכֵן הוּא מְקוֹם "אוֹר כְּשָׂדִים" שֶׁבּוֹ הוֹשְׁלָה אַבְרָהָם אָבִינוּ לְכַבֵּשׁן הָאֵשׁ וַיְנַצֵּל בְּנֵס. יְדִיעָה זֹאת נְחוּצָה, כִּי הָרֹאָה מְקוֹם זֶה מְבָרָךְ: "בְּרוּךְ אַתָּה... שְׁעֶשֶׂה נֹסִים לְאַבוֹתֵינוּ בְּמָקוֹם הַזֶּה". כְּשֶׁנִּפְטַר אַבְרָהָם אָבִינוּ עָמְדוּ כָּל גְּדוּלֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם וְאָמְרוּ: "אוֹי לוֹ לְעוֹלָם שֶׁאֵבֵד מְנַהִיגוֹ, וְאוֹי לָהּ לְסַפִּינָה שֶׁאֵבֵד קְבֵרְיָטָה", מְפִנִי שֶׁגַם הֵם הִחְשִׁיבוּ בְּיוֹתֵר אֶת אַבְרָהָם אָבִינוּ.

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 17:54	כניסת שבת: 18:24
יציאת שבת: 19:04	יציאת שבת: 19:23
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 18:09	כניסת שבת: 18:25
יציאת שבת: 19:05	יציאת שבת: 19:40

על המפה |

העיר טרואה-טרוויש בצרפת

טרואה היא עיר בצרפת, המשמשת כבירת מחוז אוב. היא התקיימה כבר בתקופה הרומאית, ופירוש שמה הוא "שלוש" בצרפתית. במאה העשירית היא נבחרה לעיר הבירה של רוזנות שמפאן, ושגשגה לאורך ימי הביניים. **קהילה יהודית הייתה קיימת בעיר כבר במאה החמישית לספירה, ובשנת 1040 נולד בה רש"י.** חכמים יהודים נוספים שחיו בעיר היו רבינו תם, ר' יוסף קרא ור' מנחם בן יוסף חזן. כמו שאר יהודי צרפת, גם יהודי טרואה סבלו מרדיפות ועלילות דם לעתים קרובות. כיום נמצאת בטרואה אנדרטה לזכרו של רש"י, ורחוב קרוי על שמו.

פסל לזכרו של רש"י בעיר טרואה. הפסל מכיל את האותיות ר-ש-י (Wikipedia, Liorkaplan)

מתפללים

למיכאל בן ה-14 יש סבא שהוא קשור אליו מאוד ואוהב אותו מאוד. הבעיה היא שבכל פעם שמיכאל בא לבקר את סבא שלו, הסבא מעיר לו הערות על הלבוש שלו, על הרגלי האכילה ותרבות הפנאי שלו, על החברים שלו, על הלימודים שלו, ועל עוד כל מיני דברים. למיכאל כבר ממש קשה ולא נעים לשמוע את כל ההערות הללו של הסבא, והוא מתלבט.

מצד שני:

קשה לו מאוד עם כל ההערות שהסבא מעיר לו כל הזמן. זה פוגע בו, מציק לו, וגורם לו לא לרצות לבוא לבקר את סבא כי זה ממש לא נעים לשמוע את ההערות האלה בכל פעם מחדש. מיכאל רוצה לחיות את חייו כפי שהוא רוצה, ולא להיות כפוף כל הזמן להוראות של הסבא.

מצד אחד:

הוא אוהב מאוד את סבא שלו, את חוכמתו של הסבא, את הזמן שלהם ביחד, את הפינוקים והמתנות, ואת האהבה שהסבא מרעיף עליו. מיכאל רוצה מאוד לגרום נחת ושמחה לסבא.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לימוד תלמוד בחופש הגדול, קהילת היישוב 'דולב'

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

המושג השבועי

כתב רש"י

כתב רש"י הוא גופן לאותיות האלפבית, שנקרא כך משום ששימש להדפסת פירוש רש"י לתורה בשנת 1475. עיצוב הגופן מבוסס על הכתב שהיה נהוג אצל יהודי ספרד בימי הביניים, והוא משמש עד היום בספרי קודש שונים, ומסייע להבדיל בין הפירושים לבין עיקר הספר. רש"י עצמו לא הכיר כתב זה ולא השתמש בו.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
התלמי חתומה	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1	חונת המלך	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם

התלמי חתומה

סבא, אצו התפיסין שלי!

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי היא הדמות במרכז התמונה, מתי ואיפה היא חיה ופעלה?
- 2 מי זה הילד הקטן ומדוע הוא אומר את מה שהוא אומר?
- 3 מה הקשר בין הרוכב על הסוס לבין הדמות במרכז התמונה?
- 4 מה לא הגיוני בתמונה?

ל'גמ, אצו, אצו
 ל'גמ, אצו, אצו
 ל'גמ, אצו, אצו
 ל'גמ, אצו, אצו

מי אני?

- 1 שמי המלא הוא יעקב בן מאיר, אבל כולם מכירים אותי דווקא בכינוי שלי.
- 2 לאימא שלי קראו יוכבד ולאבא שלה (סבא שלי) קראו שלמה.
- 3 חייתי ופעלתי בצרפת, כתבתי פירושים רבים.
- 4 התפלילן שלי הן לא בדיוק כמו של סבא שלי.
- 5 מי שרוצה לעשות אותי הבדלה במוצ"ש צריך לחכות אחרי כולם בערך 72 דקות.

ל'גמ, אצו, אצו
 ל'גמ, אצו, אצו
 ל'גמ, אצו, אצו

השנה אנו מציינים

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

למדו את המושגים המודגשים בעלון ותוכלו להשתתף בחידונים ופעילויות במשך השנה.

5780	5778	5727	5708	5707	5699	5657	5323	5260	5258	4900	4800	4650	4260
ה'תש"פ	ה'תשע"ח	ה'תשכ"ז	ה'תש"ח	ה'תש"ז	ה'תשע"ט	ה'תר"ץ	ה'רמ"ג	ה'תש"ל	ה'תש"ח	ה'תש"ל	ה'תש"ל	ה'תש"ל	ה'תש"ל
שנת סיום הטי"ם ללומדי הדף היומי	70 שנה למדינה	הרב אריה לוי	מלחמת ששת הימים	הקמת המדינה	מלחמת העצמאות	שואה	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

המוטיבציה והכוחות של האדם להצליח במשימה גדולה שעומדת בפניו תלויים במידת האמונה בקרבתו אל אותו היעד. אם האדם מרגיש שהוא קרוב ליעדו – הרי שיעשה כל שבידו כדי שיצליח להשיגו. אך אם ירגיש שהדבר רחוק ממנו עד מאוד – תיחלש רוחו ולא יתאמץ כדי להשיג את מטרתו.

על כן התורה בדברה על מצוות התשובה מדגישה ואומרת: **"כי קרוב אליך הדבר מאוד" - שלא יטעה האדם לחשוב כי התשובה רחוקה היא ויימנע מלהתחיל לצעוד במעלה ההר.** התשובה קרובה עד מאוד משום שאפילו בהרהור תשובה של האדם הוא נכנס לגדר צדיק, ולכן הגמרא בקידושין אומרת שרשע שקידש אישה על מנת שהוא יהיה צדיק - מקודשת מספק, שמא הוא הרהר תשובה.

דף צ"ב: הזריעה שלא הצמיחה מאומה

המשנה הראשונה בפרק עוסקת באדם שמכר לחברו מאכל שאפשר לאכול ואפשר גם לזרוע, למשל חיטים. הלך הקונה וזרעם באדמה ולבסוף לא צמח לו מהם מאומה. **הקונה טען** שעל המוכר להחזיר לו את הכסף, שהנה קעת התברר שהם היו פגומים לזריעה, שהרי הם לא צמחו, ואילו **המוכר אמר:** "מניין לי לדעת שקנית אותם לצורך זריעה? חשבתי שאתה רוצה לאכול אותם, ולאכילה הם היו מצוינים והמיקח קיים".

המשנה אומרת שהצדק עם המוכר.

אבל אם אירע מעשה כזה עם סוג זרעונים, שאנשים אינם רגילים לאכול, אלא לזרוע בלבד, אומר רבי שמעון בן גמליאל שהקונה צודק ועל המוכר להחזיר לו את הכסף, שהרי כאן המוכר אינו יכול לטעון שהוא חשב שהקונה חפץ לאוכלם.

דף צ"ג: הטעות של השוחט

לפני שנים רבות אירע מעשה ביוחנן. יוחנן בנה בית חדש בציפורי ותכנן לערוך מסיבה לכבוד חנוכת הבית. הוא הזמין אורחים רבים והלך אל השוק לקנות שור גדול ומובחר, כדי שיהיה בשר מספיק לכל האורחים. בבוקר יום החגיגה הביא יוחנן את השור לשוחט, אבל השוחט טעה בשחיטה, השור נהיה נבלה שאסור לאכול, וקעת יוחנן נותר ללא בשר למסיבה.

בדף זה לומדים שאם אותו שוחט מקבל שכר תמורת שחיטתו, הוא מחויב לשלם ליוחנן את מחיר השור שהטריף.

יותר מזה, לדעת רבן שמעון בן גמליאל השוחט מחויב להוסיף ולשלם ליוחנן פיצוי בעבור הבושה שנגרמה לו בכך שלא היה לו במה לכבד את האורחים הרבים שהזמין.

דף צ"ג: הטעות של השוחט

לפני שנים רבות אירע מעשה ביוחנן. יוחנן בנה בית חדש בציפורי ותכנן לערוך מסיבה לכבוד חנוכת הבית. הוא הזמין אורחים רבים והלך אל השוק לקנות שור גדול ומובחר, כדי שיהיה בשר מספיק לכל האורחים. בבוקר יום החגיגה הביא יוחנן את השור לשוחט, אבל השוחט טעה בשחיטה, השור נהיה נבלה שאסור לאכול, וקעת יוחנן נותר ללא בשר למסיבה.

בדף זה לומדים שאם אותו שוחט מקבל שכר תמורת שחיטתו, הוא מחויב לשלם ליוחנן את מחיר השור שהטריף.

יותר מזה, לדעת רבן שמעון בן גמליאל השוחט מחויב להוסיף ולשלם ליוחנן פיצוי בעבור הבושה שנגרמה לו בכך שלא היה לו במה לכבד את האורחים הרבים שהזמין.

דף צ"ה: חידת הפת והין

באחד מהשיעורים נשאלה החידה הבאה: האם יתכן מצב שמברכים על יין ועל לחם אותה ברכה? התשובה היא שבמצב מסוים זה יתכן. **אמנם בדרך כלל מברכים על פת "המוציא לחם מן הארץ" ועל יין "בורא פרי הגפן", אך במקרה של פת שהתעפשה מעט ושל יין שכבר יש לו טעם חמוץ, מברכים "שהכל נהיה בדרך".** אם כן, אדם שאוכל פת מעופשת ושותה יין חמוץ מברך על שניהם "שהכל נהיה בדרך".

על פת שהתעפשה לגמרי, אין מברכים כלל.

חידה!

כתבו את שמות אמותיהם של האישים הבאים:

1. אברהם אבינו
2. משה רבנו
3. שמשון הגיבור
4. דוד המלך
5. שלמה המלך

הצגה נעשה לנו
ל'תשפ"ג' (2023)
'אמריאל' (שמואל)

שאלות השבוע

1. היכן נמצאת סוריה?
2. מי הייתה "צללפונית"?
3. מתי מברכים על לחם "שהכול נהיה בדברו"?

בין הפתרים נכונה תעריך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לצייין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

